

EKKSS

2015

Euroopa kõrgharidusruumi
kvaliteedikindlustuse standardid ja suunised

**Heaks kiidetud 2015. aasta mais
kõrghariduse eest vastutavate ministrite konverentsil**

Autorid:

- Euroopa Kõrgkoolide Assotsiatsioon (European Association of Institutions in Higher Education)
- Euroopa Ülikoolide Assotsiatsioon (European University Association)
- Euroopa Üliõpilasliit (European Students' Union)
- Kõrghariduse Kvaliteedikindlustuse Euroopa Assotsiatsioon (European Association for Quality Assurance in Higher Education)

Koostöös järgmiste organisatsioonidega:

Education International

BUSINESSEUROPE

Euroopa Kõrghariduse Kvaliteediagentuuride Register (European Quality Assurance Register for Higher Education)

Originaal:

Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). (2015). Brussels, Belgium.

Tõlge: Juta Grube, Lagle Zobel, Tiia Bach

Toimetajad: Siret Rutiku, Heli Mattisen

Mai 2015

Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardid ja suunised¹

Heaks kiidetud 14.–15. mail 2015 Jerevanis peetud kõrghariduse eest
vastutavate ministrite konverentsil

---

¹ Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). (2015).
Brussels, Belgium.

SISUKORD

EESSÖNA	3
I. TAUST, KÄSITLUSALA, EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	4
TAUSTTEAVE	4
KÄSITLUSALA JA MÕISTED.....	4
EKKSS: EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	5
II. EUROOPA KÕRGHARIDUSE KVALITEEDIKINDLUSTUSE STANDARDID JA SUUNISED.....	7
1. OSA. SISEMISE KVALITEEDIKINDLUSTUSE STANDARDID JA SUUNISED	8
1.1. KVALITEEDIKINDLUSTUSE POLIITIKA.....	9
1.2. ÕPPEKAVADE VÄLJATÖÖTAMINE JA KINNITAMINE	9
1.3. ÕPPIJAKESKNE ÕPE JA HINDAMINE.....	10
1.4. ÜLIÕPILASTE VASTUVÖTT, EDASIJÕUDMINE, AKADEEMILINE TUNNUSTAMINE, SEALHULGAS VARASEMATE ÕPINGUTE JA TÖÖKOGEMUSE ARVESTAMINE, NING LÕPUDOKUMENDID.....	11
1.5. ÕPPEJÕUD	11
1.6. ÕPIRESSURSID JA ÜLIÕPILASTE TOETAMINE	12
1.7. TEABEJUHTIMINE.....	12
1.8. AVALIK TEAVE	13
1.9. ÕPPEKAVADE SEIRE JA KORRAPÄRANE ÜLEVAATUS	13
1.10. PERIOODILINE VÄLINE KVALITEEDIKINDLUSTUS.....	14
2. OSA. VÄLISE KVALITEEDIKINDLUSTUSE STANDARDID JA SUUNISED	15
2.1. SISEMISE KVALITEEDIKINDLUSTUSE ARVESTAMINE.....	16
2.2. OTSTARBEKA METOODIKA VÄLJATÖÖTAMINE	16
2.3. RAKENDAMINE.....	16
2.4. HINDAMISEKSPERDID.....	17
2.5. HINDAMISTULEMUSED.....	17
2.6. ARUANDED.....	18
2.7. VAIDED JA KAEBUSED.....	18
3. OSA. KVALITEEDIAGENTUURIDE STANDARDID JA SUUNISED.....	19
3.1. KVALITEEDIKINDLUSTUSE TEGEVUSED, POLIITIKA JA PROTSESSID	20
3.2. AMETLIK STAATUS	20
3.3. SÕLTUMATUS	20
3.4. TEMAATILINE ANALÜÜS.....	21
3.5. RESSURSID.....	21
3.6. SISEMINE KVALITEEDIKINDLUSTUS JA KUTSE-EETIKA	21
3.7. AGENTUURI PERIOODILINE VÄLISHINDAMINE	22
III. LISA. STANDARDITE KOONDLOETELU	23
1. OSA. SISEMISE KVALITEEDIKINDLUSTUSE STANDARDID JA SUUNISED.....	23
2. OSA. VÄLISE KVALITEEDIKINDLUSTUSE STANDARDID JA SUUNISED.....	24
3. OSA. KVALITEEDIAGENTUURIDE STANDARDID JA SUUNISED	25

EESSÖNA

Kõrghariduse Kvaliteedikindlustuse Euroopa Assotsiatsiooni (ENQA) ettepanekul, mis valmis koostöös Euroopa Üliõpilasliidu (ESU)², Euroopa Kõrgkoolide Assotsiatsiooni (EURASHE) ja Euroopa Ülikoolide Assotsiatsiooniga (EUA), võtsid kõrghariduse eest vastutavad ministrid 2005. aastal vastu Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardid ning suunised (EKKSS).

Alates 2005. aastast on tehtud märkimisväärseid edusamme nii kvaliteedikindlustuse valdkonnas kui ka muudes Bologna protsessi tegevussuundades, nagu kvalifikatsiooniraamistike väljatöötamine, õpiväljundite tunnustamine ja nende kasutamise edendamine, mis kõik aitavad muuta õppe paradigmat õppijakesksemaks.

Neid edusamme arvestades kutsusid ministrid 2012. aastal oma kommünikees nelja organisatsiooni (ENQA, ESU, EUA, EURASHE) üles koostama koostöös Education Internationali (EI), BUSINESSEUROPE'i ning Euroopa Kvaliteediagentuuride Registriga (EQAR) esialgset ettepanekut Euroopa kvaliteedikindlustuse standardite ja suuniste uuendamiseks, et „parandada nende selgust, rakendatavust ning kasulikkust, sealhulgas käsitusala“.

Läbivaatamine toimus mitmes aruteluvõrus, kuhu kaasati olulised huvirühmade organisatsioonid ja ministeeriumid. Juhtrühm analüüsis hoolikalt ja võttis väga tõsiselt kõiki esitatud kommentaare, ettepanekuid ning soovitusi. Need kajastuvad siinses 2015. aasta EKKSSi redaktsioonis.

EKKSS 2015 võeti vastu Euroopa kõrgharidusruumis kõrghariduse eest vastutavate ministrite poolt mais 2015. Ühise ülevaatus tulemusena oleme kindlad, et EKKSS kajastab kõigi kaasatud organisatsioonide ja ministeeriumide üksmeelt selles, kuidas jätkata Euroopa kõrgharidusruumis kvaliteedi kindlustamist, ning annab sellisena kindla aluse EKKSSi edukaks rakendamiseks.

Kõrghariduse Kvaliteedikindlustuse Euroopa Assotsiatsioon (ENQA)

Euroopa Üliõpilasliit (ESU)

Euroopa Ülikoolide Assotsiatsioon (EUA)

Euroopa Kõrgkoolide Assotsiatsioon (EURASHE)

Koostöös järgmiste organisatsioonidega:

Education International (EI)

BUSINESSEUROPE

Euroopa Kvaliteediagentuuride Register (EQAR)

---

2 ESU oli varem tuntud nime ESIB all – Euroopa Riikide Üliõpilasliidud (The National Unions of Students in Europe).

I. TAUST, KÄSITLUSALA, EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

TAUSTTEAVE

Kõrghariduse, teadustegevuse ja innovatsiooni tähtsus sotsiaalse ühtekuuluvuse, majanduskasvu ning üleilmse konkurentsivõime toetamisel on äärmiselt suur. Arvestades Euroopa ühiskondade soovi muutuda üha enam teadmistepõhiseks, on kõrgharidus sotsiaal-majandusliku ja kultuurilise arengu tähtis komponent. Samas nõuab järjest kasvav oskuste ja pädevuste nõudlus kõrghariduselt uutmoodi reageerimist.

Parem juurdepääs kõrgharidusele võimaldab kõrgkoolidel kasutada üha mitmekesisemaid individuaalseid kogemusi. Et arvestada mitmekesisuse ja kõrgharidusele esitatavate suuremate ootustega, tuleb kõrghariduse pakkumist oluliselt muuta. Õppimisele ja õpetamisele on vaja läheneda õppijakeskemalt, kasutades paindlikke õppevorme ning tunnustades pädevusi, mis on omandatud väljaspool formaalhariduse õppekavu. Ka kõrgkoolid ise muutuvad eripalgelisemaks oma missiooni, hariduse pakkumise laadi ja koostöövormide poolest, sealhulgas hoogustuvad rahvusvahelistumine ning digiõppe ja uute õpetamisviiside kasutuselevõtt.³ Kvaliteedikindlustusel on kõrgharidussüsteemide ja kõrgkoolide toetamisel otsustav tähtsus ajal, mil need peavad reageerima nimetatud muutustele, tagades ühtlasi, et üliõpilaste kvalifikatsioon ja kõrgharidustasemel õppimise kogemus jäävad kõrgkoolide missioonis esiplaanile.

Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteedikindlustuse standardite ja suuniste (EKKSS) peamine eesmärk on anda panus õppimise ning õpetamise kvaliteedi kindlustamise ühisesse mõistmisse riikide vahel ja kõigis huvirühmades⁴. Neil on olnud ja on ka edaspidi tähtis osa riiklike ja kõrgkoolide kvaliteedikindlustuse süsteemide väljatöötamisel Euroopa kõrgharidusruumis ning rahvusvahelises koostöös. Kvaliteedikindlustus, eelkõige väline kvaliteedikindlustus, annab Euroopa kõrgharidussüsteemidele võimaluse tõendada kvaliteeti ja suurendada läbipaistvust, aidates niiviisi kasvatada vastastikust usaldust ning pakutavate kvalifikatsioonide, õppekavade⁵ ja muu tegevuse paremat tunnustamist.

Kõrgkoolid ja kvaliteediagentuurid kasutavad EKKSSi kõrghariduse sisemise ja välise kvaliteedikindlustuse süsteemide viitedokumendina. Seda dokumenti kasutab ka Euroopa Kvaliteediagentuuride Register (EQAR), mis vastutab registri eest, kuhu kuuluvad kvaliteediagentuurid, mille tegevus vastab EKKSSile.

KÄSITLUSALA JA MÕISTED

Siinne dokument esitab standardid ja suunised kõrghariduse sisemiseks ning väliseks kvaliteedikindlustuseks. EKKSS ei ole kvaliteedistandardid ega kirjuta ka ette, kuidas kvaliteedikindlustuse protsesse rakendada, vaid annab juhiseid valdkondades, mis on olulised selleks, et pakkuda kõrghariduses edukalt kvaliteetset õpet ja õpikeskkonda. EKKSSi tuleks vaadelda laiemas kontekstis, kuhu kuuluvad kvalifikatsiooniraamistikud, Euroopa ainepunktisüsteem (ECTS) ja akadeemiline õiend (Diploma Supplement), mis samuti aitavad edendada kõrghariduse läbipaistvust ning vastastikust usaldust Euroopa kõrgharidusruumis.

---

3 Euroopa Komisjoni teatis: „Avatud haridusruum: innovaatilised õpetamis- ja õppemeetodid kõigi jaoks uue tehnoloogia ja avatud õppematerjalide kaudu“, COM(2013) 654 final, http://ec.europa.eu/education/news/doc/openingcom_en.pdf.

4 Kui ei ole märgitud teisiti, mõistetakse siinses dokumendis huvirühmade all kõiki kõrgkooli tegevuses osalejaid, sealhulgas töötajaid, üliõpilasi ja ka väliseid huvipooli, nagu tööandjad ja kõrgkoolivälised partnerid.

5 Mõiste „õppekava“ tähistab nendes standardites kõrghariduse pakkumist kõige laiemas tähenduses, sealhulgas õppekava, mille läbimine ei anna formaalhariduslikku kvalifikatsiooni.

EKKSS keskendub õppetegevuse kvaliteedi kindlustamisele kõrghariduses, hõlmates õpikeskkonda ning asjakohaseid seoseid teadustegevuse ja innovatsiooniga. Lisaks on kõrgkoolidel poliitika ja protsessid, millega tagada ning parendada oma teisi tegevusi, näiteks teadustegevust ja juhtimise kvaliteeti.

EKKSS kehtib kogu Euroopa kõrgharidusruumis pakutava kõrghariduse kohta, olenemata õppe pakkumise viisist või kohast. Seega kohaldatakse neid ka piiriülevalt pakutavale kõrgharidusele.

Kõrgharidus taotleb mitut eesmärki: koolitada üliõpilasi aktiivseks kodanikuks ja tulevaseks tööks (näiteks parandades nende tööalast konkurentsivõimet), toetada nende isiklikku arengut, luua ulatuslike kõrgetasemel teadmiste baas ning hoogustada teadustegevust ja innovatsiooni⁶. Seetõttu võivad huvirühmad, kes tähtsustavad eri eesmärke, vaadelda kõrghariduse kvaliteeti erinevalt ja kvaliteedikindlustus peab neid erinevaid vaatenurki arvesse võtma. *Kvaliteet*, kuigi seda on raske määratleda, on peamiselt õpetajate, õppijate ja kooli õpikeskkonna koostoime tulemus. Kvaliteedikindlustus peaks tagama õpikeskkonna, kus õppekavade sisu, õppimisvõimalused ja õppevahendid täidavad oma otstarvet.

Kõigi kvaliteedikindlustuse tegevuste keskmes on kaks omavahel seotud eesmärki: *aruandekohustus* ja *parendustegevus*. Üheskoos tekitavad need usalduse kõrgkooli tegevuse vastu. Edukalt rakendatud kvaliteedikindlustuse süsteem annab kõrgkoolile ja üldsusele teavet, mis kinnitab kõrgkooli tegevuste kvaliteeti (aruandekohustus) ning jagab nõuandeid ja soovitusi, kuidas tehtavat paremaks muuta (parendustegevus). Seega on kvaliteedi kindlustamine ja parendamine omavahel seotud. Nad toetavad sellise *kvaliteedikultuuri* arendamist, mille võtavad omaks kõik alates üliõpilastest ja akadeemilistest töötajatest ning lõpetades kõrgkooli juhtkonnaga.

Mõistet „kvaliteedikindlustus“ kasutatakse dokumendis selleks, et kirjeldada kõiki pideva täiustamise tsükli tegevusi (s.t kvaliteedi kindlustamise ja parendamisega seotud tegevusi).

Kui ei ole määratletud teisiti, mõistetakse dokumendis huvirühmade all nii kõrgkooli liikmeid, sealhulgas üliõpilased ja õppejõud, kui ka kõrgkooliväliseid huvirühmi, nt tööandjad ja kõrgkooli välispartnerid.

Sõna „kõrgkool“ kasutatakse standardites ja suunistes kõrgharidust pakuvate õppeasutuste kohta. Kõrgkooli kvaliteedikindlustuse käsitlest olenevalt võib see aga tähendada kõrgkooli tervikuna või selle struktuuriüksusi.

EKKSS: EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

EKKSSi eesmärgid on järgmised:

- **luua** õppimise ja õpetamise kvaliteedi kindlustamise süsteemide jaoks **ühtne raamistik** Euroopa, riigi ning kõrgkooli tasandil;
- **võimaldada** Euroopa kõrgharidusruumis **kindlustada ja parendada** kõrghariduse **kvaliteeti**;
- **toetada vastastikust usaldust**, aidates sellega kaasa riigisisesele ja piiriülesele tunnustamisele ning akadeemilisele mobiilsusele;
- **anda teavet kvaliteedi kindlustamise kohta** Euroopa kõrgharidusruumis.

⁶ Euroopa Nõukogu ministrite komitee soovitus Rec (2007)6 üldsuse vastutuse kohta kõrghariduse ja teadustegevuse eest, http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/News/pub_res_EN.pdf.

Need eesmärgid loovad raamistiku, mille piires kõrgkoolid, kvaliteediagentuurid ja riigid saavad EKKSSi mitmeti kasutada ning rakendada. Euroopa kõrgharidusruumi iseloomustab poliitiliste ja kõrgharidussüsteemide, sotsiaal-kultuuriliste ja haridustraditsioonide, keelte, püüdluste ning ootuste mitmekesisus. Seetõttu ei sobi kõrghariduse kvaliteedile ja selle kindlustamisele üksainus kõikehõlmav käsitusviis. Kõigi standardite laialdane heakskiit on eeltingimus, et kujundada Euroopas ühine arusaam kvaliteedikindlustuse põhimõtetest. Nendel põhjustel peab EKKSS olema mõõdukalt üldine, et seda saaks kohaldada kogu kõrghariduspaletile.

EKKSS esitab Euroopa tasandil kriteeriumid, mille põhjal hinnatakse kvaliteediagentuure ja nende tegevust⁷. See tagab, et Euroopa kõrgharidusruumi kvaliteediagentuurid järgivad ühesuguseid põhimõtteid ning et protsessid ja protseduurid on kujundatud nende konteksti järgi eesmärgipäraselt ning nõuetekohaselt.

EKKSS lähtub järgmisest neljast kvaliteedikindlustuse põhimõttest Euroopa kõrgharidusruumis:

- esmane vastutus haridusteenuse kvaliteedi ja selle kindlustamise eest on kõrgkoolil;
- kvaliteedikindlustus arvestab kõrgharidussüsteemide, kõrgkoolide, õppekavade ja üliõpilaste mitmekesisusega;
- kvaliteedikindlustus toetab kvaliteedikultuuri arendamist;
- kvaliteedikindlustus arvestab üliõpilaste, kõigi teiste huvirühmade ning ühiskonna vajaduste ja ootustega.

---

7 Kvaliteediagentuurid, kes taotlevad kuulumist Euroopa Kvaliteediagentuuride Registrisse (EQAR), peavad läbima välishindamise, mis toimub EKKSSis esitatud kriteeriumide põhjal. Ka Kõrghariduse Kvaliteedikindlustuse Euroopa Assotsiatsioon (ENQA) tugineb EKKSSile, kui otsustab, kas anda kvaliteediagentuurile organisatsiooni täisliikme staatus.

II. EUROOPA KÕRGHARIDUSE KVALITEEDIKINDLUSTUSE STANDARDID JA SUUNISED

Kvaliteedikindlustuse standardid on jagatud kolme ossa:

- sisemine kvaliteedikindlustus;
- väline kvaliteedikindlustus;
- kvaliteediagentuurid.

Ei tohi unustada, et need kolm osa on omavahel lahutamatult seotud ja moodustavad Euroopa kvaliteedikindlustuse raamistiku vundamendi. Väline kvaliteedikindlustus dokumendi teises osas tunnustab dokumendi esimeses osas olevaid sisemise kvaliteedikindlustuse standardeid. Sellega tagatakse, et kõrgkooli sisemist kvaliteedikindlustust võetakse otseselt arvesse iga välise kvaliteedikindlustuse puhul. Samamoodi on kolmas osa seotud teise osaga. Seega lähtuvad need kolm osa kõrgkoolide ja kvaliteediagentuuride puhul vastastikuse täiendavuse põhimõttest ning arusaamast, et ka teised huvirühmad annavad panuse kvaliteeditagamise raamistikku. Seepärast tuleb kolme osa vaadelda tervikuna.

Standardid kehtestavad Euroopa kõrgharidusruumis pakutava kõrghariduse kvaliteedikindlustuse kokkulepitud ja heakskiidetud tava ning seetõttu peaksid kõik kõrghariduse pakkujad neid arvestama ja järgima.⁸ Võrdluse lihtsustamiseks on kvaliteedikindlustuse standardite koondloetelu paigutatud lisse.

Suunised selgitavad, miks standard on oluline, ja kirjeldavad selle võimalikku rakendamist. Nad esitavad asjaomase valdkonna hea tava, mida peaksid kaaluma kõik, kes on kaasatud kvaliteedikindlustusse. Suuniste rakendamine võib olenevalt kontekstist erineda.

---

⁸ Standardite tekstis kasutatakse sõna „peaks“ (ingl should – tõlkija märkus) selle konnotatiivses tähenduses, mis viitab ettekirjutusele ja vastavusele.

1. osa. Sisemise kvaliteedikindlustuse standardid ja suunised

1.1. KVALITEEDIKINDLUSTUSE POLIITIKA

STANDARD:

Kõrgkoolil peaks olema avalikustatud kvaliteedikindlustuse poliitika, mis on strateegilise juhtimise osa. Sisemised huvirühmad peaksid seda poliitikat asjakohaste struktuuride ja protsesside abil arendama ning rakendama, kaasates ka väliseid huvirühmi.

SUUNISED:

Poliitika (= tegutsemisviis, järelekaalutud toimimine) ja protsessid on peamised tugisambad, millele toetub kõrgkooli sidus kvaliteedikindlustuse süsteem. See moodustab pideva täiustumise tsükli, soodustab kõrgkooli aruandekohustuse täitmist ning toetab kvaliteedikultuuri arendamist, kus kõik sisemised huvirühmad vastutavad kvaliteedi eest ja tegelevad kvaliteedikindlustusega kõigil kõrgkooli tasanditel. Selle hõlbustamiseks on kvaliteedikindlustuse põhimõtetel ja rakendusmeetmetel ametlik staatus ning need on avalikult kättesaadavad.

Kvaliteedikindlustuse poliitika on kõige tõhusam, kui see kajastab teadustegevuse ning õppimise ja õpetamise seoseid ning arvestab riigi konteksti, kus kõrgkool tegutseb, kõrgkooli konteksti ja strateegilist lähenemisviisi. Selline poliitika toetab

- kvaliteedikindlustuse süsteemi korraldamist;
- nii osakondi, koole, teaduskondi ja muid struktuuriüksusi kui ka kõrgkooli juhtkonda, töötajaid ja üliõpilasi vastutuse võtmisel kvaliteedikindlustuse eest;
- akadeemilist ausust ja vabadust ning valvsust akadeemilise petturluse suhtes;
- tegevust, mis aitab ära hoida üliõpilaste või töötajate vastu suunatud mis tahes liiki sallimatust või nende diskrimineerimist;
- välise huvirühmade kaasamist kvaliteedikindlustusse.

Poliitikat viiakse ellu mitmesuguste sisemise kvaliteedikindlustuse protsesside abil, mis võimaldavad kogu kõrgkooli osalust. Kõrgkool otsustab, kuidas poliitikat ellu viiakse, seiratakse ja üle vaadatakse.

Kvaliteedikindlustuse poliitika hõlmab ka kõrgkooli tegevust, milles osalevad alltöövõtjad või muud osalised.

1.2. ÕPPEKAVADE VÄLJATÖÖTAMINE JA KINNITAMINE

STANDARD:

Kõrgkoolil peaksid olema kindlad protseduurid õppekavade väljatöötamiseks ja kinnitamiseks. Õppekavad peaksid olema koostatud selliselt, et nad vastavad seatud eesmärkidele, sealhulgas kavandatud õpiväljunditele. Õppekava täitmisel antav kvalifikatsioon peaks olema selgelt määratletud ja väljendatud ning viitama õigele tasemele riiklikus kõrghariduse kvalifikatsiooniraamistikus ja seega ka Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistikus.

SUUNISED:

Õppekavad on kõrgkooli õpetamissiooni tuum, andes üliõpilastele nii akadeemilisi teadmisi kui ka oskusi, sealhulgas ülekantavaid teadmisi ja oskusi, mis võivad mõjutada üliõpilaste isiklikku arengut ning mida üliõpilased võivad rakendada oma tulevastel tegevusaladel.

Õppekavad

- töötatakse välja koos üldeesmärkidega, mis on kooskõlas kõrgkooli strateegiaga, ja neis sisalduvad kavandatud õpiväljundid on selgelt sõnastatud;
- töötatakse välja koostöös üliõpilaste ja teiste huvirühmadega;
- saavad kasu välisekspertide arvamustest ja võrdlusalustest;
- kajastavad Euroopa Nõukogu kõrghariduse nelja eesmärki (vrd „Käsitlusala ja mõisted“);
- on töötatud välja selliselt, et võimaldavad üliõpilase sujuvat akadeemilist edasijõudmist;
- määratlevad üliõpilase eeldatava õpikoormuse, näiteks Euroopa ainepunktisüsteemi (ECTS) järgi;
- sisaldavad hästi struktureeritud praktikavõimalusi, kui see on asjakohane⁹;
- saavad kõrgkoolis ametliku kinnituse.

1.3. ÕPPIJAKESKNE ÕPE JA HINDAMINE

STANDARD:

Kõrgkool peaks tagama, et õppetööd ja üliõpilasi hinnatakse viisil, mis innustab üliõpilasi õppeprotsessi kujundamises aktiivselt osalema.

SUUNISED:

Õppijakeskne õpe toetab olulisel määral üliõpilaste motivatsiooni, eneseanalüüsi ja aktiivset osalust õppeprotsessis. See tähendab, et õppekavade ülesehitus, õppekorraldus ja õpiväljundite hindamine tuleb hoolikalt läbi mõelda.

Õppijakeskne õpe

- austab ja arvestab üliõpilaste mitmekesisust ning vajadusi, võimaldades paindlikke õpiteid;
- arvestab ja kasutab vajaduse korral eri õppevorme;
- kasutab paindlikult mitmesuguseid pedagoogilisi meetodeid;
- hindab ja kohandab korrapäraselt õppevorme ning pedagoogilisi meetodeid;
- toetab õppija autonoomiatunnet, tagades talle ühtlasi piisava juhendamise õppejõu poolt;
- soodustab vastastikust lugupidamist üliõpilase ja õppejõu vahel;
- sisaldab asjakohast korda üliõpilaste kaebuste menetlemiseks.

Kuna hindamine on vajalik üliõpilase akadeemilise edasijõudmise ja tulevase tööalase tegevuse seisukohast, arvestatakse hindamise kvaliteedi kindlustamisel järgmist:

- hindajad on hästi kursis olemasolevate hindamismeetoditega ja neid toetatakse oma oskuste arendamisel selles valdkonnas;
- hindamismeetodid ja -kriteeriumid tehakse õppijale varakult teatavaks;
- hindamine võimaldab üliõpilastel näidata, mil määral ta on omandanud kavandatud õpiväljundid. Üliõpilastele antakse tagasisidet, mis vajaduse korral ühendatakse õpinõustamisega;
- võimaluse korral osaleb hindamises rohkem kui üks hindaja;
- hindamiseeskirjad võtavad põhjendatud juhtudel arvesse kergendavaid asjaolusid;
- hindamine on järjekindel, seda kohaldatakse õiglaselt kõigi üliõpilaste suhtes ja see toimub avaldatud hindamiskorra järgi;
- on olemas ametlik hindamise vaidlustamise kord.

⁹ Praktika hõlmab õppekavas ette nähtud perioodi, mille üliõpilane veedab väljaspool õppeasutust, kuid mis annab talle võimaluse saada kogemusi õpingutega seotud valdkonnas.

1.4. ÜLIÕPILASTE VASTUVÖTT, EDASIJÕUDMINE, AKADEEMILINE TUNNUSTAMINE, SEALHULGAS VARASEMATE ÕPINGUTE JA TÖÖKOGEMUSE ARVESTAMINE, NING LÕPUDOKUMENDID

STANDARD:

Kõrgkool peaks rakendama järjekindlalt eelnevalt kinnitatud ja avaldatud eeskirju, mis hõlmavad kogu üliõpilase elutsükli, näiteks üliõpilaste vastuvõtu, edasijõudmise, akadeemilise tunnustamise, sealhulgas varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise, ning lõpudokumentide väljastamise.

SUUNISED:

Üliõpilaste akadeemiliseks edasijõudmiseks vajalikud tingimused luuakse ja toetust pakutakse iga üksiku üliõpilase, õppekava, kõrgkooli ning süsteemi huvides. Otstarbekate vastuvõtu, akadeemilise tunnustamise, sealhulgas varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise, ning lõpudokumentide väljastamise protseduuride olemasolu on ülitähtis, eriti kui üliõpilased liiguvad kõrgharidussüsteemide piires või nende üleselt.

Vastuvõtueeskirju, -korraldust ja -kriteeriume tuleb rakendada järjekindlalt ning arusaadavalt. On olemas kõrgkooli ja õppekavasse sisseelamise meetmed.

Kõrgkoolil peavad olema nii protsessid kui ka vahendid, et koguda teavet üliõpilaste edasijõudmise kohta, seda jälgida ja sellele reageerida.

Kõrghariduskvalifikatsioonide ja õpingute kestuse tunnustamine ning varasemate õpingute, sealhulgas vaba- ja kogemusõppe õiglane arvestamine on olulised komponendid, mis tagavad üliõpilase akadeemilise edasijõudmise ja ühtlasi edendavad mobiilsust. Asjakohane akadeemilise tunnustamise ning varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise kord toetub

- kõrgkooli akadeemilise tunnustamise ning varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise praktikale, mis on kooskõlas Lissaboni konventsiooni põhimõtetega;
- koostööle teiste kõrgkoolide, kvaliteediagentuuride ja vastava riigi ERIC/NARIC keskusega, et tagada ühtne akadeemilise tunnustamise korraldus kogu riigis.

Lõpetamine on üliõpilase õppeaja haripunkt. Üliõpilane peab saama dokumendi, mis selgitab omandatud kvalifikatsiooni, sealhulgas saavutatud õpiväljundeid ning edukalt läbitud ja lõpetatud õpingute konteksti, taset, sisu ja staatust.

1.5. ÕPPEJÕUD

STANDARD:

Kõrgkool peaks veenduma oma õppejõudude pädevuses. Õppejõudude töölevõtmine ja nende arengu toetamine peaks olema õiglane ning läbipaistev.

SUUNISED:

Õppejõul on suur osatähtsus üliõpilastele kvaliteetse õpikogemuse loomisel ning nende teadmiste, pädevuste ja oskuste arendamisel. Mitmekesistuv üliõpilaskond ja suurem tähelepanu õpiväljunditele eeldab õppijakeskset õpet ning seepärast muutub ka õppejõu roll (vrd standard 1.3).

Kõrgkool vastutab selle eest, et oleks tagatud õppejõudude kvaliteet ja toetav keskkond, mis võimaldab õppejõududel tulemuslikult töötada. Selline keskkond

- rakendab töötajate töölevõtmisel õiglaseid ja läbipaistvaid protsesse ning kujundab õpetamist väärtustavad töötingimused;
- soodustab õppejõudude professionaalset arengut, pakkudes neile enesetäiendusvõimalusi;
- innustab teadustegevusele, et tugevdada hariduse ja teaduse sidet;
- julgustab võtma kasutusele uuenduslikke õppemeetodeid ja uusi tehnoloogialahendusi.

1.6. ÕPIRESSURSID JA ÜLIÕPILASTE TOETAMINE

STANDARD:

Kõrgkoolil peaks olema õppetegevuseks piisav rahastus ning ta peaks tagama, et üliõpilaste käsutuses on kohased ja kergesti kättesaadavad õpiressursid ning tugisüsteem.

SUUNISED:

Hea kõrghariduskogemuse kindlustamiseks pakub kõrgkool mitmesuguseid õppimist soodustavaid ressursse. Nendeks on nii ainelised ressursid, nagu raamatukogud, õppevahendid ja IT-taristud, kui ka inimvara, nagu ruutotid, nõustajad ja muud nõuandjad. Tugiteenuste osatähtsus on eriti suur, kuna need hõlbustavad üliõpilaste akadeemilist mobiilsust nii kõrgharidussüsteemide piires kui ka nende üleselt.

Tugiteenuste ja õpiressursside eraldamisel, planeerimisel ning pakkumisel võetakse arvesse mitmekesist üliõpilaskonda (näiteks täiskasvanud, osakoormusega õppivad, töötavad, erivajadustega ja välisüliõpilased) ning üleminekut õppijakesksele õppele ja paindlikele õppevormidele.

Tugitegevusi ja ainelisi ressursse võib olenevalt kõrgkooli eripärast korraldada mitmel moel. Sisemine kvaliteedikindlustus aga tagab, et kõik need ressursid on otstarbekad ja kättesaadavad ning üliõpilasi teavitatakse olemasolevatest teenustest.

Tugiteenuste osutamisel on äärmiselt suur roll tugi- ja haldustöötajatel ning seepärast peavad nad olema kvalifitseeritud ja neile tuleb anda võimalus end ametialaselt täiendada.

1.7. TEABEJUHTIMINE

STANDARD:

Kõrgkool peaks koguma, analüüsima ja kasutama olulist teavet, et õppekavade koostamist ning muid tegevusi tõhusalt juhtida.

SUUNISED:

Usaldusväärne teave on ülitähtis, et võtta vastu informeeritud otsuseid ning mõista, mis toimib hästi ja millele on vaja rohkem tähelepanu pöörata. Tõhusad õppeinfo kogumise ja analüüsimise protsessid toetavad kvaliteedikindlustuse süsteemi.

Kogutav teave oleneb teatud määral kõrgkooli tüübist ja missioonist. Tähtsad andmed on

- tulemuslikkuse võtmenäitajad;
- üliõpilaskonna profiil;
- üliõpilaste edasijõudmine, edukus ja väljalangemus;

- üliõpilaste rahulolu õppekavadega;
- olemasolevad õpiressursid ja tugiteenused;
- lõpetajate karjäärivõimalused.

Võib kasutada mitmesuguseid teabekogumise meetodeid. On oluline, et üliõpilased ja töötajad oleksid kaasatud teabe andmisse ja analüüsimisse ning järehtegevuste planeerimisse.

1.8. AVALIK TEAVE

STANDARD:

Kõrgkool peaks avaldama selget, õiget, objektiivset, ajakohastatud ja kergesti kättesaadavat teavet oma tegevuse, sealhulgas õppekavade kohta.

SUUNISED:

Teave kõrgkooli tegevuse kohta on kasulik tulevastele ja praegustele üliõpilastele, lõpetajatele, avalikkusele ning muudele huvirühmadele.

Seepärast avaldab kõrgkool teavet oma tegevuste, sealhulgas pakutavate õppekavade kohta, tuues välja vastuvõtukriteeriumid, kavandatud õpiväljundid, antavad kvalifikatsioonid, õppe- ja hindamiskorralduse, sooritusmäärad, üliõpilastele pakutavad õppimisvõimalused ning lõpetajate tööhõive teabe.

1.9. ÕPPEKAVADE SEIRE JA KORRAPÄRANE ÜLEVAATUS

STANDARD:

Kõrgkool peaks õppekavu seirama ja korrapäraselt üle vaatama, et saavutada neile seatud eesmärgid ning reageerida üliõpilaste ja ühiskonna vajadustele. Ülevaatuste tulemusel peaks õppekavu pidevalt parendama ning nende alusel kavandatud või elluviidud tegevustest tuleks teavitada kõiki asjaosalisi.

SUUNISED:

Õppekavade korrapärase seire, ülevaatuse ja parendamise abil tagatakse nende asjakohasus ning luuakse üliõpilastele toetav ja tõhus õpikeskkond.

Seires ja ülevaatusel hinnatakse

- õppekava sisu, võttes arvesse vastava valdkonna viimaseid uuringuid, tagades nii õppekava ajakohasuse;
- ühiskonna muutuvaid vajadusi;
- üliõpilaste õpikoormust, edasijõudmist ja lõpetamist;
- üliõpilaste hindamise korralduse mõjusust;
- üliõpilaste õppekavaga seotud ootusi, vajadusi ja rahulolu;
- õpikeskkonda ja tugiteenuseid ning nende kooskõla õppekava eesmärkidega.

Õppekavu vaadatakse üle ja parendatakse korrapäraselt, kaasates üliõpilasi ning teisi huvirühmi. Kogutud teavet analüüsitakse ja õppekava kohandatakse, et see oleks ajakohane. Õppekava muudatused tehakse avalikuks.

1.10. PERIOODILINE VÄLINE KVALITEEDIKINDLUSTUS

STANDARD:

Kõrgkool peaks perioodiliselt osalema välises kvaliteedikindlustuses, mis on kooskõlas EKKSSiga.

SUUNISED:

Väline kvaliteedikindlustus oma eri vormides võib kinnitada kõrgkooli sisemise kvaliteedikindlustuse efektiivsust, toetada selle arengut ja pakkuda kõrgkoolile uusi perspektiive. Kvaliteedikindlustuse tulemusel saavad kõrgkool ja avalikkus teavet kõrgkooli tegevuse kvaliteedi kohta.

Kõrgkool osaleb perioodiliselt välises kvaliteedikindlustuses, mis vajaduse korral võtab arvesse õigusraamistikku, milles kõrgkool tegutseb. Seetõttu võib väline kvaliteedikindlustus olenevalt raamistikust võtta eri kuju ja keskenduda organisatsiooni eri tasanditele (näiteks õppekava, teaduskond või kogu kõrgkool).

Kvaliteedikindlustus on pidev protsess, mis ei lõpe välise tagasiside, hindamisaruande ega kõrgkooli järeltegevustega. Seepärast hoolitseb kõrgkool selle eest, et järgmiseks väliseks kvaliteedikindlustuseks valmistumisel võetaks arvesse edusammud, mis on tehtud pärast viimast välise kvaliteedikindlustuse toimumist.

2. osa. Välise kvaliteedikindlustuse standardid ja suunised

2.1. SISEMISE KVALITEEDIKINDLUSTUSE ARVESTAMINE

STANDARD:

Väline kvaliteedikindlustus peaks pöörama tähelepanu EKKSSi esimeses osas kirjeldatud sisemise kvaliteedikindlustuse tõhususele.

SUUNISED:

Kõrghariduse kvaliteedi kindlustamise alus on kõrgkoolide vastutus oma õppekavade ja muu tegevuse eest. Seepärast on oluline, et väline kvaliteedikindlustus tunnustaks ja toetaks kõrgkooli vastutust kvaliteedikindlustusel. Et tagada sisemise ja välise kvaliteedikindlustuse seotus, arvestab väline kvaliteedikindlustus esimese osa standardeid. Neid võib käsitleda erinevalt, olenevalt välise kvaliteedikindlustuse tüübist.

2.2. OTSTARBEKA METOODIKA VÄLJATÖÖTAMINE

STANDARD:

Väline kvaliteedikindlustus peaks olema selgelt määratletud ja välja töötatud nii, et see vastaks seatud eesmärkidele ning võtaks arvesse asjakohaseid õigusakte. Süsteemi väljatöötamise ja pidevasse täiustamisse tuleks kaasata huvirühmi.

SUUNISED:

Selleks, et tagada tõhusus ja erapooletus, on väga tähtis, et välisel kvaliteedikindlustusel oleksid selged eesmärgid, milles huvirühmad on kokku leppinud.

Välise kvaliteedikindlustuse eesmärgid ja protsessid

- arvestavad töökoormust ja kulu, mis kõrgkoolil tuleb kanda;
- arvestavad vajadust aidata kõrgkoolil kvaliteeti parendada;
- annavad kõrgkoolile võimaluse seda parendust näidata;
- annavad protsessi lõpus selget teavet tulemuste ja järeltegevuste kohta.

Välise kvaliteedikindlustuse süsteem võiks toimida paindlikumalt, kui kõrgkool suudab demonstreerida, et sisemine kvaliteedikindlustus on tõhus.

2.3. RAKENDAMINE

STANDARD:

Välise kvaliteedikindlustuse protsess peaks olema usaldusväärne, otstarbekas, eelnevalt kindlaks määratud, järjekindlalt ellu viidud ja avalikustatud. See hõlmab

- eneseanalüüsi aruannet või sellega samaväärset dokumenti;
- välishindamist, millega kaasneb tavaliselt kõrgkooli külastamine;
- hindamisaruannet;
- järjekindlaid järeltegevusi.

SUUNISED:

Välise kvaliteedikindlustuse tunnustamise ja mõju tagab selle asjatundlik, järjepidev ning läbipaistev rakendamine.

Olenevalt välishindamise süsteemi ülesehitusest koostab kõrgkool väliseks kvaliteedihindamiseks eneseanalüüsi aruande või kogub ja esitab muid materjale, sh tõendeid. Tavaliselt täiendavad kirjalikku materjali külastuse ajal tehtavad vestlused huvirühmadega. Hindamise käigus leitu võetakse kokku aruandes (vrd standard 2.5), mille kirjutab väliseksperptide rühm (vrd standard 2.4).

Väline kvaliteedikindlustus ei lõpe ekspertide aruandega. Aruanne sisaldab selgeid tegevusjuhiseid kõrgkoolile. Kvaliteediagentuuridel on järjepidev hindamise järeltegevuse protsess, mille käigus vaadatakse üle kõrgkooli elluviidud tegevused. Järeltegevuste iseloom oleneb välise kvaliteedikindlustuse ülesehitusest.

2.4. HINDAMISEKSPERDID

STANDARD:

Välist kvaliteedikindlustust peaks läbi viima väliseksperptide rühm, kuhu kuulub/kuuluvad üliõpilane/üliõpilased.

SUUNISED:

Välise kvaliteedikindlustuse keskmes on hindamiseksperptide laiapõhjaline asjatundlikkus, millega eksperdid aitavad kaasa kvaliteediagentuuride tööle, pakkudes hinnanguid mitmest, sealhulgas kõrgkooli, õppejõudude, üliõpilaste ja tööandjate / valdkonna praktikute vaatenurgast.

Et tagada ekspertide töö väärtus ja järjepidevus, tuleb jälgida, et

- eksperte valitakse hoolikalt;
- ekspertidel on asjakohased oskused ja nad on pädevad oma ülesandeid täitma;
- eksperte abistatakse asjakohase koolituse ja/või juhendamise.

Ekspertide sõltumatuse tagab kvaliteediagentuur, rakendades huvide konflikti vältimise mehhanismi.

Välisesse kvaliteedikindlustusse on soovitatav kaasata teiste riikide eksperte, näiteks hindamiskomisjoni liikmetena, sest see annab lisaväärtuse protsesside arendamisel ja rakendamisel.

2.5. HINDAMISTULEMUSED

STANDARD:

Kõik välise kvaliteedikindlustuse hinnangud või tulemused peaksid põhinema selgetel ja avaldatud kriteeriumidel, mida rakendatakse järjekindlalt, olenemata sellest, kas protsess lõpeb ametliku otsusega või mitte.

SUUNISED:

Väline kvaliteedikindlustus ja eeskätt selle tulemused mõjutavad oluliselt hinnatavaid kõrgkoole ning õppekavu.

Erapooletuse ja usaldusväarsuse huvides põhinevad välise kvaliteedikindlustuse tulemused eelnevalt kindlaksmääratud ja avaldatud kriteeriumidel, mida tõlgendatakse üheselt ning mis on tõendus põhised. Olenevalt välise kvaliteedikindlustuse süsteemist võib tulemusi esitada eri kujul, näiteks soovitude, hinnangute või ametlike otsustena.

2.6. ARUANDED

STANDARD:

Ekspertide tervikaruanded peaksid olema avalikustatud, selged ning kättesaadavad akadeemilisele kogukonnale, välispartneritele ja muudele huvipooltele. Kui agentuur langetab aruande põhjal ametliku otsuse, tuleks otsus avaldada koos aruandega.

SUUNISED:

Ekspertaruanne on kõrgkooli välishindamise järeltegevuste alus, mis teavitab ühiskonda kõrgkooli tegevustest. Selleks, et aruannet saaks kasutada järeltegevuste alusena, peab see ülesehituselt ja keelelt olema selge ja lühike ning sisaldama järgmist teavet:

- taustakirjeldus (et aidata paigutada kõrgkool konkreetsesse konteksti);
- hindamisprotseduuri kirjeldus, sealhulgas osalevate ekspertide andmed;
- tõendusmaterjal, analüüs ja tulemused;
- lõppjärelused;
- kõrgkooli iseloomustavad head praktikad;
- soovitusel hindamisjärgseks tegevuseks.

Kasuks võib tulla aruande lühikokkuvõte.

Aruande faktiline täpsus paraneb, kui enne aruande lõplikku vormistamist antakse kõrgkoolile võimalus osutada faktivigadele.

2.7. VAIDED JA KAEBUSED

STANDARD:

Vaiete ja kaebuste esitamise protseduurid peaksid olema selgelt määratletud välise kvaliteedikindlustuse protsessi osana ning kõrgkoolidele teatavaks tehtud.

SUUNISED:

Selleks, et kaitsta kõrgkoolide õigusi ja teha õiglaseid otsuseid, viiakse välist kvaliteedikindlustust läbi avalikult ning vastutustundlikult. Siiski võib esineda väärti mõistmist või rahulolematust protsessi läbiviimise või ametliku tulemusega.

Kõrgkoolidele peab olema tagatud võimalus murekohti agentuuriga arutada. Agentuur peab lahendama sellised küsimused asjatundlikult, toetudes selgelt määratletud protseduuridele, mida rakendatakse järjekindlalt.

Vaideprotseduur võimaldab kõrgkoolil väljendada oma rahulolematust protsessi läbiviimise või läbiviijatega.

Kaebuste esitamise protseduur võimaldab kõrgkoolil seada kahtluse alla protsessi ametlikud tulemused, kui selle protseduuriga suudetakse näidata, et tulemus ei tugine usaldusväärsetele tõenditele, et kriteeriume ei ole õigesti rakendatud või protseduure ei ole järjekindlalt läbi viidud.

3. osa. Kvaliteediagentuuride standardid ja suunised

3.1. KVALITEEDIKINDLUSTUSE TEGEVUSED, POLIITIKA JA PROTSESSID

STANDARD:

Agentuur peaks korrapäraselt algatama välise kvaliteedikindlustuse, nagu on määratletud EKKSSi teises osas. Agentuuril peaksid olema selged ja konkreetsed sihid ning eesmärgid, mis on kirjeldatud agentuuri missioonis ja on üldsusele kättesaadavad. Need peaksid väljenduma agentuuri igapäevatöös. Agentuur peaks juhtimisse ja töösse kaasama huvirühmi.

SUUNISED:

Selleks, et tagada välise kvaliteedikindlustuse mõttekus, on oluline, et kõrgkoolid ja üldsus usaldaksid agentuure.

Seepärast kirjeldatakse ja avaldatakse kvaliteedikindlustuse eesmärgid koos selgitusega, milline on agentuuri töö ulatus ja kuidas toimub koostöö kõrghariduse huvirühmadega, eeskätt kõrgkoolidega. Agentuuri pädevust saab suurendada, kui selle komisjonide töösse kaasata väliseksperte.

Eri eesmärkide saavutamiseks kasutavad agentuurid mitmesuguseid kvaliteedikindlustuse meetodeid, näiteks evalveerimine, auditeerimine, hindamine, akrediteerimine või muu samalaadne tegevus õppekava või kõrgkooli tasandil, mida võib läbi viia erinevalt. Kui agentuurid täidavad ka muid ülesandeid, tuleb välist kvaliteedikindlustust ja muid tegevusvaldkondi selgelt eristada.

3.2. AMETLIK STAATUS

STANDARD:

Agentuur peaks olema loodud õiguslikel alustel ja seda peavad olema tunnustanud pädevad ametiasutused.

SUUNISED:

Kõrgkoolidel peab olema kindlustunne, et protsessi tulemusi tunnustavad asjaomases kõrgharidussüsteemis riik, huvirühmad ja üldsus, eriti siis, kui välist kvaliteedikindlustust viiakse läbi regulatiivsel eesmärgil.

3.3. SÖLTUMATUS

STANDARD:

Agentuur peaks olema sõltumatu ja tegutsema autonoomselt ning kandma täielikku vastutust oma tegevuse ja selle tulemuste eest kolmandate isikute sekkumiseta.

SUUNISED:

Autonoomsel kõrgkoolil on vaja partneriks sõltumatut kvaliteediagentuuri.

Agentuuri sõltumatuse seisukohalt on oluline

- organisatsiooniline sõltumatus, mida tõendab ametlik dokumentatsioon (näiteks riigi õigusaktid, organisatsiooni õigusaktid või põhimäärus), mis sätestab, et agentuur on sõltumatu kolmandatest isikutest, nagu kõrgkool, valitsus või muud huvirühma esindav organisatsioon;

- tegevuse sõltumatus: agentuuri tegevuste ja meetodite määratlemine ja rakendamine ning ekspertide valimine ja ametisse nimetamine ei sõltu kolmandatest isikutest, nagu kõrgkool, valitsus või muu huvirühm;
- ametlike tulemuste sõltumatus: kuigi kvaliteedikindlustuse protsessides osalevad asjakohase huvirühma eksperdid, eeskätt üliõpilased, vastutab lõpptulemuse eest agentuur.

Igaüht, kes abistab agentuuri välise kvaliteedikindlustuse tegevustes (näiteks eksperdina), teavitatakse, et kuigi teda võib esitada kolmas isik, tegutseb ta agentuuri juures töötamise ajal iseseisvalt ega esinda organisatsiooni, mille liige ta on. Sõltumatus aitab tagada, et kõik protseduurid ja otsused põhinevad ainuüksi ekspertiisil.

3.4. TEMAATILINE ANALÜÜS

STANDARD:

Agentuur peaks korrapäraselt avaldama aruandeid, milles kirjeldatakse ja analüüsitakse läbiviidud välise kvaliteedikindlustuse üldtulemusi.

SUUNISED:

Töö käigus saab agentuur õppekavade ja kõrgkoolide kohta teavet, mis pakub iga üksiku hindamise kõrval kasulikku materjali ka kogu kõrgharidussüsteemi struktuurseks analüüsiks. Need tulemused võivad aidata täiustada kvaliteedikindlustuse põhimõtteid ja protseduure kõrgkooli, riigi ning rahvusvahelises kontekstis.

Saadud teabe põhjalik ja hoolikas analüüs toob ilmsiks senise arengu, heade praktikate või püsivate probleemvaldkondade olemasolu ning edasised arengusuunad.

3.5. RESSURSID

STANDARD:

Agentuuril peaksid olema oma tööks piisavad ja kohased rahalised vahendid ning tööjõud.

SUUNISED:

Arvestades kõrghariduse suurt mõju ühiskonna ja üksikisiku arengule, on üldsuse huvides, et agentuurid oleksid piisavalt ning asjakohaselt rahastatud. See võimaldab agentuuril välist kvaliteedikindlustust mõjusalt ja tõhusalt korraldada ning ellu viia. Lisaks võimaldavad piisavad vahendid agentuuril parandada oma tööd, analüüsida kogemusi ja teavitada avalikkust enda tegevusest.

3.6. SISEMINE KVALITEEDIKINDLUSTUS JA KUTSE-EETIKA

STANDARD:

Agentuuril peaksid olema hästi väljatöötatud sisemise kvaliteedikindlustuse protsessid, mille abil määratletakse, tagatakse ja parendatakse agentuuri tegevuse kvaliteeti ning usaldusväarsust.

SUUNISED:

Agentuur peab huvirühmadele aru andma. Seetõttu on kõrged professionaalsed standardid ja usaldusväärsus agentuuri töös hädavajalikud. Et pakkuda kõrgkoolidele ja ühiskonnale parimat teenust, vaatavad agentuurid järjepidevalt oma tegevust üle ning parendavad seda.

Agentuur rakendab sisemise kvaliteedikindlustuse poliitikat, mis on avalikustatud agentuuri veebilehel. See poliitika

- tagab, et agentuuri tegevusse kaasatud isikud on pädevad ning tegutsevad asjatundlikult ja eetilisel;
- hõlmab sisemise ja välise tagasiside mehhanisme, mis aitavad agentuuril oma tegevust järjepidevalt parendada;
- sisaldab ettevaatusabinõusid igasuguse sallimatuse ja diskrimineerimise vältimiseks;
- kirjeldab üldjoontes agentuuri teabevahetust asjaomaste asutustega, kelle haldusalas tegutsetakse;
- tagab iga alltöövõtja tegevuse ja tema töö tulemuste kooskõla EKKSSiga ka juhul, kui agentuur sõlmib allhankelepingu, et viia EKKSSiga läbi osa või kõiki kvaliteedikindlustuse tegevusi;
- võimaldab agentuuril kindlaks teha, milline on nende institutsioonide staatus ja ametlik tunnustatus, kes viivad koos agentuuriga läbi välist kvaliteedikindlustust.

3.7. AGENTUURI PERIOODILINE VÄLISHINDAMINE

STANDARD:

Agentuur peaks läbima välishindamise iga viie aasta järel, et tõendada oma vastavust EKKSSile.

SUUNISED:

Korrapärane välishindamine aitab agentuuril analüüsida oma poliitikavaldkondi ja tegevust. See annab agentuurile ja huvirühmadele kinnitust, et agentuur järgib endiselt EKKSSi põhimõtteid.

III. LISA. STANDARDITE KOONDLOETELU

1. OSA. SISEMISE KVALITEEDIKINDLUSTUSE STANDARDID JA SUUNISED

1.1. KVALITEEDIKINDLUSTUSE POLIITIKA

Kõrgkoolil peaks olema avalikustatud kvaliteedikindlustuse poliitika, mis on strateegilise juhtimise osa. Sisemised huvirühmad peaksid seda poliitikat asjakohaste struktuuride ja protsesside abil arendama ning rakendama, kaasates ka väliseid huvirühmi.

1.2. ÕPPEKAVA VÄLJATÖÖTAMINE JA KINNITAMINE

Kõrgkoolil peaksid olema kindlad protseduurid õppekavade väljatöötamiseks ja kinnitamiseks. Õppekavad peaksid olema välja töötatud selliselt, et nad vastavad seatud eesmärkidele, sealhulgas kavandatud õpiväljunditele. Õppekava täitmisel antav kvalifikatsioon peaks olema selgelt määratletud ja väljendatud ning viitama õigele tasemele riiklikus kõrghariduse kvalifikatsiooniraamistikus ning seega ka Euroopa kõrgharidusruumi kvalifikatsiooniraamistikus.

1.3. ÕPPIJAKESKNE ÕPE JA HINDAMINE

Kõrgkool peaks tagama, et õppetööd ja üliõpilasi hinnatakse viisil, mis innustab üliõpilasi õppeprotsessi kujundamises aktiivselt osalema.

1.4. ÜLIÕPILASTE VASTUVÕTT, EDASIJÕUDMINE, AKADEEMILINE TUNNUSTAMINE, SEALHULGAS VARASEMATE ÕPINGUTE JA TÖÖKOGEMUSE ARVESTAMINE, NING LÕPUDOKUMENDID

Kõrgkool peaks rakendama järjekindlalt eelnevalt kinnitatud ja avaldatud eeskirju, mis hõlmavad kogu üliõpilase elutsükli, näiteks üliõpilaste vastuvõtu, edasijõudmise, akadeemilise tunnustamise, sealhulgas varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise, ning lõpudokumentide väljastamise.

1.5. ÕPPEJÕUD

Kõrgkool peaks veenduma oma õppejõudude pädevuses. Õppejõudude töölevõtmine ja nende arengu toetamine peaks olema õiglane ning läbipaistev.

1.6. ÕPIRESSURSID JA ÜLIÕPILASTE TOETAMINE

Kõrgkoolil peaks olema õpetegevuseks piisav rahastus ning ta peaks tagama, et üliõpilaste käsutuses on kohased ja kergesti kättesaadavad õpiressursid ning tugisüsteem.

1.7. TEABEJUHTIMINE

Kõrgkool peaks koguma, analüüsima ja kasutama olulist teavet, et õppekavade koostamist ning muid tegevusi tõhusalt juhtida.

1.8. AVALIK TEAVE

Kõrgkool peaks avaldama selget, õiget, objektiivset, ajakohastatud ja kergesti kättesaadavat teavet oma tegevuse, sealhulgas õppekavade kohta.

1.9. ÕPPEKAVADE SEIRE JA KORRAPÄRANE ÜLEVAATUS

Kõrgkool peaks õppekavu seirama ja korrapäraselt üle vaatama, et saavutada neile seatud eesmärgid ning reageerida üliõpilaste ja ühiskonna vajadustele. Ülevaatuste tulemusel peaks õppekavu pidevalt parendama ja nende alusel kavandatud või ellu viidud tegevustest tuleks teavitada kõiki asjaosalisi.

1.10. PERIOODILINE VÄLINE KVALITEEDIKINDLUSTUS

Kõrgkool peaks perioodiliselt osalema välises kvaliteedikindlustuses, mis on kooskõlas EKKSSiga.

2. OSA. VÄLISE KVALITEEDIKINDLUSTUSE STANDARDID JA SUUNISED

2.1. SISEMISE KVALITEEDIKINDLUSTUSE ARVESTAMINE

Väline kvaliteedikindlustus peaks pöörama tähelepanu EKKSSi esimeses osas kirjeldatud sisemise kvaliteedikindlustuse tõhususele.

2.2. OTSTARBEKA METOODIKA VÄLJATÖÖTAMINE

Väline kvaliteedikindlustus peaks olema selgelt määratletud ja välja töötatud nii, et see vastaks seatud eesmärkidele ning võtaks arvesse asjakohaseid õigusakte. Süsteemi väljatöötamise ja pidevasse täiustamisse tuleks kaasata huvirühmi.

2.3. RAKENDAMINE

Välise kvaliteedikindlustuse protsess peaks olema usaldusväärne, otstarbekas, eelnevalt kindlaks määratud, järjekindlalt ellu viidud ja avalikustatud. See hõlmab

- eneseanalüüsi aruannet või sellega samaväärset dokumenti;
- välishindamist, millega kaasneb tavaliselt kõrgkooli külastamine;
- hindamisaruannet;
- järjekindlaid järeltegevusi.

2.4. HINDAMISEKSPERDID

Välist kvaliteedikindlustust peaks läbi viima välisekspertide rühm, kuhu kuulub/kuuluvad üliõpilane/üliõpilased.

2.5. HINDAMISTULEMUSED

Kõik välise kvaliteedikindlustuse hinnangud või tulemused peaksid põhinema selgetel ja avaldatud kriteeriumidel, mida rakendatakse järjekindlalt, olenemata sellest, kas protsess lõpeb ametliku otsusega või mitte.

2.6. ARUANDED

Ekspertide tervikaruanded peaksid olema avalikustatud, selged ning kättesaadavad akadeemilisele kogukonnale, välispartneritele ja muudele huvipooltele. Kui agentuur langetab aruande põhjal ametliku otsuse, tuleks otsus avaldada koos aruandega.

2.7. VAIDED JA KAEBUSED

Vaiete ja kaebuste esitamise protseduurid peaksid olema selgelt määratletud välise kvaliteedikindlustuse protsessi osana ning kõrgkoolidele teatavaks tehtud.

3. OSA. KVALITEEDIAGENTUURIDE STANDARDID JA SUUNISED

3.1. KVALITEEDIKINDLUSTUSE TEGEVUSED, POLIITIKA JA PROTSESSID

Agentuur peaks korrapäraselt algatama välise kvaliteedikindlustuse, nagu on määratletud EKKSSi teises osas. Agentuuril peaksid olema selged ja konkreetsed sihid ning eesmärgid, mis on kirjeldatud agentuuri missioonis ja on üldsusele kättesaadavad. Need peaksid väljenduma agentuuri igapäevatöös. Agentuur peaks juhtimisse ja töösse kaasama huvirühmi.

3.2. AMETLIK STAATUS

Agentuur peaks olema loodud õiguslikel alustel ja pädevate ametiasutuste poolt ametlikult kvaliteediagentuurina tunnustatud.

3.3. SÖLTUMATUS

Agentuur peaks olema sõltumatu ja tegutsema autonoomselt ning kandma täielikku vastutust oma tegevuse ja selle tulemuste eest kolmandate isikute sekkumiseta.

3.4. TEMAATILINE ANALÜÜS

Agentuur peaks korrapäraselt avaldama aruandeid, milles kirjeldatakse ja analüüsitakse läbiviidud välise kvaliteedikindlustuse üldtulemusi.

3.5. RESSURSID

Agentuuril peaksid olema oma tööks piisavad ja kohased rahalised vahendid ning tööjõud.

3.6. SISEMINE KVALITEEDIKINDLUSTUS JA KUTSE-EETIKA

Agentuuril peaksid olema hästi väljatöötatud sisemise kvaliteedikindlustuse protsessid, mille abil määratletakse, tagatakse ja parendatakse agentuuri tegevuse kvaliteeti ning usaldusväarsust.

3.7. AGENTUURIDE PERIOODILINE VÄLISHINDAMINE

Agentuur peaks läbima välishindamise iga viie aasta järel, et tõendada oma vastavust EKKSSile.

